

NÁLEZ VZÁCNÉ VÁŽKY ŽLUTOSKVRNNÉ NA VLAŠIMSKU

K dosavadním faunistickým výsledkům mapování výskytu vážek na Podblanicku (Hanel 1999, 2014, Hanel a Pavluková 2010) je nutno přidat další cenný nález. Jedná se o vážku žlutoskvrnnou (*Orthemum coerulescens*), patřící mezi středomořské (mediteránní) faunistické prvky. Vážka žlutoskvrnná obývá tekoucí vody potoků nebo jejich prameništ, kde jsou bohaté porosty vegetace, ale také příkopy a strouhy s protékající vodou. Objevuje se také někdy u stojatých vod rašeliníšť i vypustí rybníků.

Tělo vážky žlutoskvrnné má délku 40 až 44 mm, patří tedy k menším druhům. Zbarvení samečka a samičky, jak už to bývá u vážek obvyklé, je dost odlišné. Dospělý sameček je na zadečku světle modrý a na hrudi hnědý (obr. 1), zatímco samička je celá žlutohnědá, s charakteristickou černou hřbetní linkou na zadečku (obr. 2). Na čele jsou sameček i samička zbarvení hnědě, křídla jsou čirá s dlouhou světle okrovou plamkou (barevným políčkem u konce křídla), černě lemovanou. Dospělci jsou zdatní letci, často usedající na vegetaci, vzácněji na zem či kameny. Při sezení často drží křídla sklopená před hrudí (obr. 1).

Dospělí jedinci létají od poloviny května do září. Samička klade vajíčka samostatně, většinou s doprovodem „hlídkujícího“ samce, který se vznáší v její blízkosti. Pro kladení vajíček si samička vybírá zarostlé části potůčků,

kde zadečkem „klepe“ na vodní hladinu a vypouští oplozená vajíčka. Larvy žijí většinou dva roky v mělkých částech vodních tůní, kde se drží při dně a často jsou zahrabány v bahnitěm či písčitém substrátu.

Dne 16. 7. 2020 druhý z autorů pozoroval tři samečky a jednu samičku vážky žlutoskvrnné asi v polovině cesty mezi Dolní Lhotou a Slavětínem u polosamoty Zálesí jihovýchodně od Načeradce (souřadnice lokality N 49°34.81415'; E 14°56.28702'; mapovací kvadrát 6455). Jedinci byli nalezeni v nesekaném mokřadu s vyšší vegetací (chrastice, tužebník, kopřiva aj.) se dvěma umělými tůněmi a protékajícím potůčkem. Vyhledávali místa, kde nebyl potůček sevřen vyšší vegetací a kde rostly jen nižší rostliny. Vizuálně bylo zaznamenáno dokonce kladení vajíček samičkou do zdejšího drobného potůčku v místech, kde byla voda mělká a stojatá. Tím bylo potvrzeno i rozmnožování v popsané lokalitě.

Podle Červeného seznamu je vážka žlutoskvrnná řazena jako druh blízko ohrožení (Dolný a kol. 2017). Do roku 2016 nebyla na Podblanicku známa (Waldhauser a Černý 2016), první nález byl později zaznamenán na severní hranici Podblanicka u Sázavy v mapovacím čtverci (6154), viz obr. 3. Jde tedy teprve o druhý nález vážky žlutoskvrnné na Podblanicku a první na Vlašimsku.

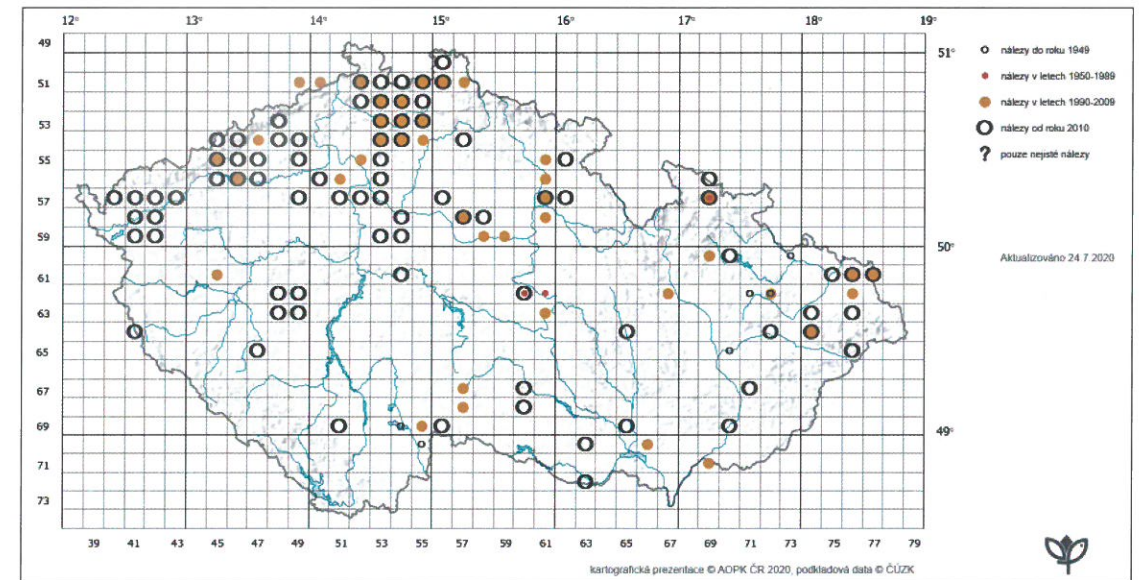
Lubomír Hanel,
Martin Růžek

Obr. 1. Sameček vážky žlutoskvrnné fotografovaný u Zálesí dne 16. 7. 2020 (foto: M. Růžek).

Obr. 2. Samička vážky žlutoskvrnné fotografovaná u Zálesí dne 16. 7. 2020 (foto: M. Růžek).

Obr. 3. Evidovaný výskyt vážky žlutoskvrnné v ČR (zdroj: nálezová databáze ochrany přírody, AOPK ČR).

LITERATURA

Dolný A., Bárta D., Waldhauser M., Holuša O., Hanel L. et al. (2007): Vážky České republiky: Ekologie, ochrana a rozšíření. Vlašim. Český svaz ochránců přírody Vlašim, 672 s.
Dolný A., Harabiš F., Holuša O., Hanel L., Waldhauser M. (2017): Odonata (vážky), 118-122. In: Hejda R., Farkač J., Chobot K. (eds.): Červený seznam ohrožených druhů České republiky, Bezobratlí. Příroda, Praha, 36.
Hanel L. (1999): Vážky Podblanicka. ČSOP Vlašim, Muzeum okresu Benešov, 96 s.

Hanel L., Pavluková J. (2010): Nově zjištěné druhy vážek (Odonata) pro Podblanicko, 68-76. In: Dolný A. & Harabiš F. (eds.) 2010: Sborník referátů XIII. celostátního semináře odonatologů v Podyjí. ZO ČSOP Vlašim.
Hanel L. (2014): Čtvrtstoletí průzkumu vážek na Podblanicku. Živa, 5: CXXVIII-CXXIX.
Waldhauser M., Černý M. (2016): Vážky České republiky. Příručka na určování našich druhů vážek a jejich larev. ČSOP Vlašim. 184 s.